

DENEY PROSEDÜRLERİ

- Elektroliz yardımıyla hidrojen üretin ve elde ettiğiniz hidrojenin hacmini V ölçün
- Sabit gerilimde U_0 hidrojen üretmek için gerekli olan elektrik işini W ölçün
- Faraday sabitini F hesaplayın

1

AMAÇ

Faraday sabitinin belirlenmesi

ÖZET

Faraday sabiti suyun elektroliziyle elde edilen hidrojen ve oksijen miktarlarının ve bu süreçler sırasında iletilen elektrik yükünün ölçülmesiyle belirlenir.

GEREKLİ CİHAZLAR

Miktar	Cihazlar	Ürün no.
1	Hofmann's Voltmetre	1002899
1	PC Arayüzlü Güç ve Enerji Metresi(230 V, 50/60 Hz)	1003132 veya
	PC Arayüzlü Güç ve Enerji Metresi(115 V, 50/60 Hz)	1003131
1	DC Güç Kaynağı 0 – 20 V, 0 – 5 A (230 V, 50/60 Hz)	1003312 veya
	DC Güç Kaynağı 0 – 20 V, 0 – 5 A (115 V, 50/60 Hz)	1003311
1	Takım 15 deney kablosu, 75 cm 1 mm ²	1002840

Ayrıca gereklidir:

Sülfürik asit, 1 mol/l

TEMEL İLKELER

Elektroliz elektrik akımı yardımıyla kimyasal bileşiklerin ayrıştırılması işlemidir. Elektroliz yapılırken elektrik iletimi süreci madde çıkışıyla birlikte olur. Ve çıkan maddenin miktarı n iletilen (taşınan) yüke Q orantılıdır. Bu orantısallık sabitine Faraday sabiti F denir ve evrensel doğa sabitidir.

Yük Q ve maddenin açığa çıkan mol sayısı n arasındaki orantısallık ilişkinin daha tam tanımı için çıkan iyonların valans sayısı dikkate alınmalıdır. Bu yüzden

$$(1) \quad Q = F \cdot n \cdot z$$

Bu şekilde Faraday Sabiti, valans numarası bilindiği sürece elektrolitik süreçteki yük Q ve molar sayısı n hesaplanarak belirlenebilir. Deneyde su belirli miktarda hidrojen ve oksijen üretmek için elektroliz edilmiştir. Taşınan yükü belirleme için sabit gerilimde U_0 elektrolizi gerçekleştirmek için yapılan U_0 elektrik iş:

$$(2) \quad W = Q \cdot U_0$$

Olarak ölçülür.

Oda sıcaklığında T çıkan hidrojen iyonlarının mol sayısı n_H ve basınç p gazın ölçülen hacminden V_{H_2} belirlenir. Fakat hidrojenin moleküler yapıda toplandığı dikkate alınmalı ve her bir biriktirilen hidrojen molekülü için iki hidrojen iyonu çıkarılır. Bu yüzden ideal gazlar için durum denkleminde elimizde olan:

$$(3) \quad n_H = 2 \cdot \frac{p \cdot V_{H_2}}{R \cdot T}$$

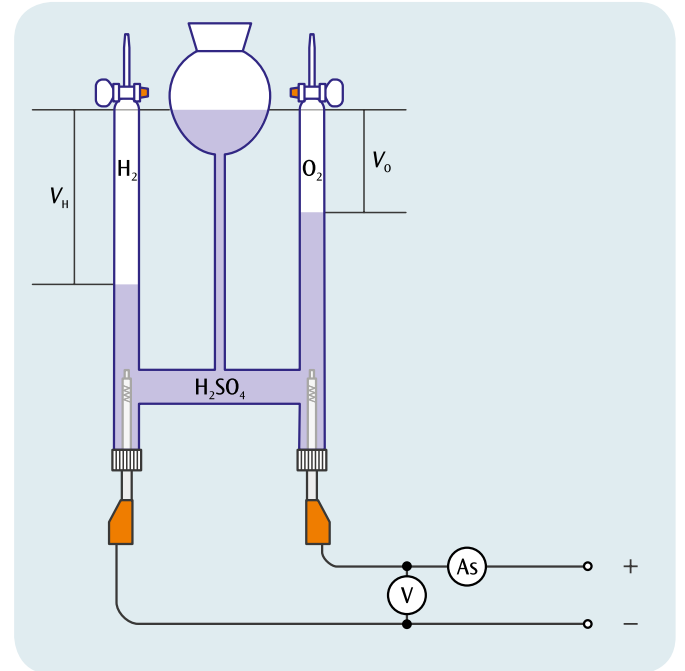
$$R = 8.314 \frac{J}{mol \cdot K} : \text{evrensel gaz sabiti}$$

DEĞERLENDİRME

Hidrojen iyonlarının valans numarası $z_H = 1$. Bu sebeple, Denklem 1, 2 ve 3'ten Faraday sabitini belirlemek için aşağıdaki denklemi elde ederiz:

$$F = \frac{W}{U_0} \cdot \frac{R \cdot T}{2 \cdot p \cdot V_{H_2} \cdot n_H} = \frac{W}{U_0} \cdot \frac{R \cdot T}{2 \cdot p \cdot V_{H_2}}$$

Karşılaştırma yapmak için biriktirilen oksijenin hacmini de ölçebiliriz V_{O_2} . Sonuçlar hidrojen hacminin yalnızca yarısına eşittir. Çünkü elektroliz edilen her su molekülü iki hidrojen iyonu ve bir oksijen iyonu ortaya çıkarır. Fakat oksijen iyonları için valans sayısı $z_O = 2$ 'dir.

Şekil 1: Şematik diyagram